

Statsforvalteren i Vestland

Bergen, 31. august 2023

Dette innspillet sendes på vegne av BirdLife avd. Hordaland og Naturvernforbundet Hordaland.

Reguleringsplan for Fossesjøen, Alver kommune

Innspill til omgjøring av klagevedtak og krav om utsatt iverksetting fra Forum for natur og friluftsliv Hordaland

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland viser til brev fra Statsforvalteren i Vestland av 10. juli 2023, der det varsles om mulig gjenopptakelse av klagen vår på reguleringsplan for Fossesjøen i Alver kommune, og der vi som part gis anledning til å komme med innspill innen utgangen av august.

Statsforvalteren tok ikke vår klage til følge sist saken var til behandling (vedtak av 14. mars 2023; sak 2022/15143). Siden sist har det både kommet nye opplysninger i saken, i tillegg til to nye uttalelser fra Sivilombudet som har relevans også for den aktuelle saken.

På grunn av mangel på tid, blir dette et heller kort innspill, men vi håper det er tilstrekkelig til at Statsforvalteren ser på denne saken på nytt – slik at vi slipper å klage også denne saken inn for Sivilombudet.

Nye observasjoner av rødlistede arter og eldre trær

Nye momenter i saken, er at det innenfor planområdet er registrert rødlistede arter som ask (*sterkt truet*), grønnfink (*sårbar*) og det som trolig er villeple (*sårbar*) – og ikke minst spor etter det som trolig er hønsehauk (*sårbar*). Både grønnfink og ask er registrert i *Artsobservasjoner*, mens villeple vil bli lagt inn i *Artsobservasjoner* (se bilde på side 5). Spor (ribb) etter det som trolig er hønsehauk er også lagt inn i *Artsobservasjoner*, men for å få vist observasjonen (inkl. bilde) må man huke av for «Vis alle» under «Usikker artsbestemmelse». I tillegg til disse observasjonene, er det flere gamle trær (hegg, selje og villeple) i en begrenset del av planområdet (se bilder på side 4–5). Flyfoto fra 1951 viser også at det fantes trær i det aktuelle området på den tiden – så de aktuelle trærne er nok i hvert fall eldre enn 80 år. Disse gamle trærne har også en interessant epifyttflora – som vi ikke har kompetanse til å artsbestemme i tilstrekkelig grad.

I alle tilfeller mener vi at det må være klart at planområdet er såpass interessant, og med såpass stort potensial når gjelder artsmangfold, at her bør det fagfolk inn for å kartlegge naturverdiene skikkelig – slik at man får tilpasset det aktuelle tiltaket til de naturverdiene som faktisk finnes; naturverdier som altså ikke har vært en del av verken kunnskaps- eller beslutningsgrunnlaget for reguleringsplanen – slik kravet er i henhold til naturmangfoldloven. Målet må være at man i størst

mulig grad får bevart de viktigste naturverdiene som finnes i planområdet – innenfor rimelighetens grenser.

På neste side har vi forsøkt å markere området med de eldste trærne både på flyfoto og på det aktuelle plankartet (reguleringsplanen).

Område med eldre trær (hegg, selje og villeple) er forsøkt markert med rød farge. Det lysegrønne omrisset rundt gnr. 325 bnr. 161 viser at det markerte området er lite i forhold til det totale planområdet. Bakgrunnskart er hentet fra Nordhordlandskart.no.

Det samme området med eldre trær er forsøkt markert på plankartet. Bakgrunnskart er hentet fra Nordhordlandskart.no.

Nye presiseringer fra Sivilombudet

I månedsskiftet mai/juni kom Sivilombudet med to viktige uttalelser som begge i stor grad gjelder naturmangfoldloven.

Den ene uttalelsen var til et klagevedtak fra Statsforvalteren i Vestland som gjaldt reguleringsplan for fv. 561 Kolltveit–Ågotnes¹. Reguleringsplanen ble så først opphevet av Statsforvalteren, med bakgrunn i Sivilombudets uttalelse, men noen dager senere ble opphevingsvedtaket opphevet, siden reguleringsplanen danner det juridiske grunnlaget for en mindre del av det påbegynte Sotrasambandet. I fortsettelsen forventer vi at den delen av reguleringsplanen som gjelder Sotrasambandet vil bli skilt utfra den andre delen; der den sistnevnte delen da vil bli opphevet².

I uttalelsen fra Sivilombudet er det blant annet fokus på at vedtaket (altså Statsforvalterens klagevedtak, men i praksis også kommunens klagevedtak og kommunens planvedtak) ikke oppfyller kravene til begrunnelse i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8–12. Dette mener vi også gjelder for vedtaket og klagevedtakene som gjelder reguleringsplanen for Fossesjøen.

Den andre uttalelsen fra Sivilombudet er også svært relevant for vedtakene som gjelder reguleringsplanen for Fossesjøen. Denne uttalelsen var til et klagevedtak fra Statsforvalteren i Rogaland som gjaldt en ny reguleringsplan for nye Vea skole på Karmøy³. Også i denne saken påpekte ombudet at det blant annet var mangler i Statsforvalterens vurderinger av om planen og dens videre klagebehandlinger oppfylte kravene til begrunnelse som ligger i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8–12. I tillegg var det i denne saken åpenbart at planvedtaket måtte anses som ugyldig, siden vedtaket var basert på et uriktig/mangelfullt faktum. Dette påpekte Sivilombudet, og Statsforvalteren i Rogaland har nå opphevet reguleringsplanen, og Karmøy kommune har etter det varslet oppstart av konsekvensutredning for reguleringsplanen.

Det som gjaldt for reguleringsplanen på Vea, Karmøy, gjelder også i stor grad for reguleringsplanen for Fossesjøen. Ombudet var nemlig i Vea-saken tydelig på at også kunnskap som kommer til i klageprosessene skal hensyntas når sakens faktum vurderes av aktuell klageinstans. Som nevnt er det nå dokumentert at det er flere rødlistede – og også truede arter – innenfor planområdet – dokumentasjon som altså verken har vært en del av den kunnskapen eller de vurderingene som har blitt gjort av planrådets naturverdier – i planprosessen og i forbindelse med selve planvedtaket. Statsforvalteren i Vestland har da altså varslet at de vil se på saken på nytt hvis det er nye opplysninger som taler for det.

I tillegg mener vi at føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i saken som gjelder Fossesjøen (jf. naturmangfoldloven § 9) – dette siden det er hevet over enhver tvil at det er interessant epifyttflora i området, særlig i tilknytning til de gamle trærne som er nevnt tidligere. Her kommer trolig også funnet av den sannsynlige hønsehauken inn.

¹ <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/mangelfull-vurdering-etter-naturmangfoldloven-reguleringsplan-for-ny-fylkesveg/>

² https://fnf-nett.no/hordaland/wp-content/uploads/sites/19/2023/08/Uttale-til-opphevingsvedtak-Kolltveit_Agotnes_FNF-Hordaland_250823.pdf

³ <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/detaljregulering-for-nye-veavagen-skole-klageinstansens-provingsplikt-og-betydningen-av-nye-opplysninger-som-tilkommer-etter-kommunens-vedtak/>

Hva vi mener bør skje i fortsettelsen

I sakens fortsettelse mener vi at reguleringsplanen må oppheves av Statsforvalteren, og at forslagsstiller da må påse at naturverdiene kartlegges på en profesjonell måte, slik at man i det minste kan bevare de mest verdifulle naturverdiene i planområdet – etter å ha foretatt vurderinger som er i tråd med naturmangfoldloven § 7.

Statsforvalteren må også vurdere om det skal stilles krav om konsekvensutredning, slik det ble gjort i den nevnte Karmøysaken.

Det er også et poeng at funnet som trolig viser ribb etter hønsehauk bør medføre at man finner ut om hønsehauk hekker i eller i nærheten av planområdet. Finner man at hauken hekker i eller i nærheten av planområdet, må det vurderes om dette bør medføre mer drastiske konsekvenser for reguleringsplanen.

Krav om utsatt iverksettelse av reguleringsplanen

Vi håper at Statsforvalteren fatter vedtak om krav om utsatt iverksettelse () av reguleringsplanen, slik at naturverdiene bevares inntil saken er ferdigbehandlet. Her må det nevnes at Statsforvalteren i Rogaland stilte krav om utsatt iverksettelse av reguleringsplanen for nye Veia skole mens Sivilombudet behandlet klagen fra Naturvernforbundet i Rogaland.

Bilder

Gammel hegg. Foto: Gunvar Mikkelsen.

Eldre tre (hegg?) med rik epifyttflora. Foto: Gunvar Mikkelsen.

Eldre villeple-tre. Foto: Gunvar Mikkelsen.

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjessene. Per i dag er det elleve organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, BirdLife Norge avd. Hordaland, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer organisasjonene rundt 40 000 medlemmer.

